

İNSAN YETİŞTİRME DÜZENİMİZ

Hız. Peygamber (sas), hiç kuşkusuz, bütün Müslümanlar için her zaman ve her asırda yegâne örnektir. Mühim olan, her asırdaki Müslümanların onun (sas) rehberlik ve önderliğine ne kadar ve ne şekilde başvurabildikleridir. Önemli olan, Müslümanların, onun (sas) insanlık âlemine kazandırdığı değerlere, evrensel ilke ve esaslara ne ölçüde riayet edebildikleridir. Çünkü İslâm Peygamberi (sas), kızgın çölün bereketsiz topraklarında bedevi insanlardan oluşan bir toplumdaki İslâm medeniyetinin nüvesini teşkil eden medeni bir toplumu hem de çok kısa bir zaman diliminde inşa etmiş, aşağıların aşağısına yuvarlanmış insanlığı yüksek değerlerle buluşturmuştur. Kısacası Hız. Peygamber (sas), çok kısa bir sürede küfür, şirk, kin, nefret ve intikam toplumunu iman, İslâm, sevgi, muhabbet ve rahmet toplumuna dönüştürmüştür.

Bugün, topyekûn insanlığımızın çok çetin sınavlardan geçtiği günleri yaşıyoruz. Yerel, bölgesel ve küresel ölçekte yaşanan hadiseler, zaman zaman insanlığın ölmekle karşı karşıya kaldığına dair bizlerde ciddi endişelere neden olmaktadır. Hassaten ona (sas) ümmet olanların birbirleriyle olan ilişkilerindeki dikkatsizlik, özensizlik ve ölçsüzlük, bugün biz Müslümanlar için artık acı veren birer yük olmaya başlamıştır. Bütün insanlık için hayırlı bir ümmet ve örnek bir topluluk olarak hakka, hakikate, adalete ve ahlaka rehberlik etmekle yükümlü olduğumuz halde, ne yazık ki birbirimizle olan ilişkilerimiz başta olmak üzere, birer Müslüman olarak diğer insanlarla, eşyayla, tabiatla hatta topyekûn hayatla olan ilişkilerimizde ciddi bir istikamet kaybı içinde olduğumuzu itiraf etmek gerekir.

Kur'an-ı Kerim'in temel sabiteleri ve evrensel mesajları, Peygamber Efendimizin (sas) çağlar üstü örnekliliği ve rehberliği önümüzde dururken, Rabbimiz hak, hakikat, adalet, ahlak, fazilet ve erdem yolunda hizmet etmeyi hepimize emretmişken, Hız. Peygamber (sas), insan-ı kâmil olmanın yollarını sünnet-i seniyyesiyle bizlere en güzel bir biçimde göstermişken, ne yazık ki bugün İslâm dünyası, İslâm'ın dünyası olmaktan çok uzaktır. Üzülerek ifade edelim ki, İslâm coğrafyası bir ilim ve medeniyet coğrafyasından bir zulüm ve mazlumiyet coğrafyasına dönüşmüştür. İslâm diyarları, barışın, esenliğin ve huzurun diyarları olmaktan çıkmış, fitnenin, düşmanlığın, şiddetin ve savaşın diyarları haline gelmiştir. İslâm ümmeti, tevhid, vahdet, birlik, beraberlik ve kardeşlik şuurundan uzaklaşmış, tefrika, ayrılık-gayrılık ve ayrımcılık girdabına düşmüştür. Müslümanlar, kardeşlik ahlakının ve hukukunun gereklerini yerine getirmekten uzaklaşmış, ümmet-i Muhammed olma bilincini kaybetmiştir. İslâm medeniyetinin okulları olan mezhepler, gerilim ve çatışmanın kaynağı olarak görülmeye başlanmıştır. Müslümanlar, ırkçılık, mezhepçilik, meşrepçilik ve cemaatçilik hastalığına yakalanarak küçük mensubiyetleri kimliğe dönüştürmüşler ve asıl büyük mensubiyet olan İslâm'ın önüne geçirmeye kalkışmışlardır. Bugün İslâm'ın dünyadaki temsili doğru bilgiye dayanan, tarihte İslâm medeniyetini kuran anayolla değil, daha çok modern zamanlarda ortaya çıkmış uç hareketlerle gerçekleştirilmek istenmektedir.

İslâm medeniyetinin belli başlı hasletlerini bir bir çökertmeye yol açacak olan bu hâl ve gidişat hiçbir şekilde tasvip edilemez. İçinde derin sarsıntıları, hesaplaşmaları ve arayış

sancılarını barındıran bu durumla zaman kaybetmeden yüzleşmek, kayıp ve ihmallerimizi telafi etmek, “Nereye gidiyoruz?” dedirten soruların peşine takılarak yaşadığımız evden mahalleye, köyden kente, ülkeden, gönül coğrafyamıza ve İslâm dünyasına kadar, ancak “hâl- i pür melal” olarak değerlendirilebilecek bu mevcudiyetin ciddi bir şekilde hesabını vermek zorundayız. Zira bugün din-hayat, din-siyaset, din-devlet, din-insan ilişkileri konusunda İslâm dünyasında üretilen bilgi birikimi, bütün bu ilişkileri doğru kurmaya yetmiyor.

İlahi hakikat çerçevesinden bakıldığında her insan fitrat üzere hayata katılmaktadır. Her birey, yaşama alanlarında türlü etkileşimlere açık bir şekilde, inanç, bilgi ve değer kaynakları arasında dolaşarak kimliğini inşa etmekte, kendini imar etmektedir. Neticede kişinin iradesi şekillendiğinde, kişi tercihlerine ve yönelimlerine sahip çıkmaya başladığında, niyet ve yönelimlerinin hesabını verebilir bir kıvama geldiğinde kendisini bir zihniyet dünyasının içinde bulmaktadır. Bütün bu süreçler, bütün bu mecralar, insan yetiştirme düzeni olarak adlandırılmaktadır.

İnsan yetiştirme düzeni, aslında her insanı kendi sistematığı içinde yapılandırmak, biçimlendirmek ve kurgulamak isteyen, kısacası düzenleme iddiası taşıyan her yapının biricik derdidir. Bu itibarla içinde yaşadığımız dünyanın insan yetiştirme mekanizmalarının, hepimizi kuşatan zihniyet dünyalarının değerlendirilmesi elzemdir. Resmi ve gayr-i resmi kurumlar, özel ve kamusal yapılar, din alanının örgütlenmiş tezahürleri, gelenekler, inançlar, ideolojiler, siyasal hedefler, zihniyet yapısını besleyen dinî ve kültürel oluşumlar, dinî bakiyenin sık sık gözden geçirilmek zorunda kaldığı karşılaşmalar, sosyal bilimcilerin severek kullandığı öteki kategorisindeki yapılar, tarikatlar, cemaatler, modern bilgi sistematiği, küresel etkilere açık millî ve dinî yönelimlerde yorumlama zafiyetleri... Doğrusu tüm bu öğelerin yeniden değerlendirilmesi son derece önem arz etmektedir. Öte yandan klasik İslâm medeniyetinin bu yüzyıla sarkan boyutlarının önemli ölçüde zayıflatıldığını, medeniyetimizin belli başlı hasletlerini besleyecek kurumlardan uzak kaldığını, dinin sadece camiye hasredildiğini de unutmamak gerekiyor. Aynı şekilde geçtiğimiz yüzyılın başlarından itibaren bütün dünyayı kuşatan sekülerizm, modernizm, pozitivizm, dünyevileşme ve bireyselleşmenin sadece bizim coğrafyamızda değil topyekûn insanlık sathında dinin nereye konulup yerleştirileceği konusunda ciddi bir hercümerç yaşandığı da izahtan varestedir. Diğer taraftan köy ve kent hayatının kendi kıvamlarında hayata kattığı insanın, oldukça çeşitlenmiş hareket alanları içinde Din-i Mübin-i İslâm’la kuracağı bağlantı, ilişki, yakınlık ve beklentiler hala muallaktır.

Bugün sorulması gereken sorular şunlardır: İnsanımızı nasıl yetiştiriyoruz? Nasıl bir insan özlemi içerisindeyiz? Yetiştirdiğimiz insanlar nasıl bir gelecek vaat ediyor? Yetiştirilen her bir insan ne ölçüde muteber ve ideal hasletlerle kendi kişiliğini buluşturmayı öncemiştir? Bu konuda sorumluluklarımızı müdrük miyiz? Bütün bu sorulara doğru, yerinde ve tutarlı bir cevap verebilmek için her şeyden önce bizi kuşatan şartları, geldiğimiz dünyayı, bizi besleyen dil ve söylemleri, içinde bulunduğumuz zihniyet yapılarını, kişiliğimize ve kimliğimize ağırlığını veren değer ve söylemleri hesaba katmamız gerekiyor. Topyekûn insan yetiştirme fikriyatımızı, düzenlerimizi, bilgi ve bilinç üreten mekanizmalarımızı yeniden ele almak mecburiyetindeyiz. Bu çerçevede İslâm dünyası olarak din eğitimi veren kurumlarımız, medreselerimiz, İslâm

üniversitelerimiz, İlahiyat Fakültelerimiz, İmam-Hatip okullarımız, müfredatlarını, programlarını, âlim yetiştirme anlayışlarını yeniden gözden geçirmek zorundadır. Velhasıl okullarda, fakültelerde, örgün ve yaygın eğitim kurumlarında, camilerde, Kur'an kurslarında, gönüllü kuruluşlar ve STK'larda, vakıf ve derneklerde, öğrenci evlerinde, pansiyon ve yurtlarda, ailelerde, evlerde, mahallelerde, kitle iletişim araçlarında, yazılı ve görsel basında, sosyal medyada insanlara nasıl bir İslam anlatıldığını ve hangi metotlarla öğretildiğini yeniden ele almak durumundayız. Bu mesele, her şeyden önce gelecek nesillerimizin Din-i Mübin-i İslâm hakkında yanlış kanaat edinmemeleri için de bir an önce ele alınması gereken bir konudur. Zira Müslümanlar olarak bizler haklı olarak içinde yaşadığımız dünyanın akışı hakkında söz sahibi olmak isteriz. Çocuklarımızı, gençlerimizi ve gelecek nesillerimizi hangi dünyanın beklediğini sadece merak etmekle kalmaz, bizatihi sorgularız. Hızlı ve vahşi dünyevileşmenin baskısını aşmak isteriz. İnsan, evren ve Allah ilişkilerinin olması gerektiği tarzda olmasını isteriz. İslâm'ın tevhid, nübüvvet ve mead öğretisinin, dünya ve ahiret vurgusunun doğru bir şekilde öğretilmesini isteriz. Hakkın Hak, Batılın Batıl olarak fark edilip bilinmesine çaba harcarız. Adalet ilkesinin her zaman revaçta olması için gayret eder, her türlü zulüm ve haksızlığın ortadan kalkması için elimizden geleni yaparız. Kur'an-ı Kerim'in her birimize yüklediği sorumluluklar çerçevesinde "Emri bil maruf, nehyi anil münker" ilkesine bağlı olarak mefsedete karşı çıkmaya, hak ve hakikate destek olmaya çalışırız. Hepimiz Cenab-ı Hakk'ın razı olacağı iman ve istikamet doğrultusunda sulh ve salahın egemen olduğu bir toplum içinde yaşamak isteriz.

Bugün bu amaç ve yükümlülükleri yerine getirebilmek için insan yetiştirme düzenimizin hemen her aşamasının sıkı bir şekilde gözden geçirilmesi ve değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu konuda nerede hata yapıldığını ve bu hataların mahiyetini ve maliyetini değerlendirmek her fırsatta bizlere yeni ufuklar kazandıracaktır.

Sonuç olarak bugün bir kez daha dindarlığımızın ahlak ve hukuk yerine neden tefrika ve gerilim ürettiğini; yüreklerimizdeki peygamber sevgisinin içimizdeki kin, öfke ve nefreti neden bitirmediğini; Müslümanlığımızın kardeşlik ahlakı ve hukukunun gereklerini yerine getirme konusunda neden yetersiz kaldığını kendimize yüksek sesle sormak ve insan yetiştirme düzenimizi yeniden ele almak zorundayız.